

ŠTÚDIE

Inscenovanie politiky v tradičných a nových médiách

Andrea Chlebcová Hečková

Abstrakt

Autorka sa vo svojom príspevku zaoberá teóriou politického divadla a inscenovania politiky v tradičných a nových médiách. Skúma vplyv médií na prezentáciu politiky vo vzťahu k verejnosti a vplyv politikov na obsah médií. Na príkladoch poukazuje na tendenciu politikov a médií k teatralizácii, emocionalizácii a dramatizácii politiky v médiách. Stručnou analýzou a komparáciou dramatizujúcich prvkov v rôznych formách mediálneho spracovania konkrétnej témy - migrácie - poukazuje na neschopnosť tradičných i nových médií zabrániť prezentácii xenofóbnych názorov politikov..

Kľúčové slová

Politika, médiá, internet, inscenovanie, dráma

Úvod

Hlavnou hnacou silou politiky je získanie moci a vplyvu. Nakoľko je však v demokratických systémoch politika závislá na podpore zo strany verejnosti, musia politici svoje politické rozhodnutia prezentovať tak, aby ich verejnosť považovala za dôležité.

Podľa mediálneho analytika Schichu je tvorba politiky, so zreteľom na verejnú mienku, menej účinná, ako jej symbolické inscenovanie stvárnené médiami. Väčšina krokov pri tvorbe politiky sa nekoná pred zrakmi verejnosti. Mnohé z nich by boli médiami ťažko sprostredkovateľné. Preto politici i médiá hľadajú formy, ako politiku prezentovať v „atraktívnom šate.“¹

Niektorí teoretici nazývajú formu prezentácie politiky v médiách inscenovaním politiky. Podľa politológa Mayera sa s premysleným inscenovaním politiky pred publikom stretávame už od vzniku samotnej politiky. Dávno pred nástupom masmédií. „Keď si Pontinus Pilatus po vynesení rozsudku nad Ježišom ostentatívne umyl ruky, aby sa symbolicky zbavil viny, bol to

---

¹ SCHICHA, CH.: Politische Inszenierungen in der Fernsehberichterstattung. Zur Diskrepanz zwischen der Herstellung und Darstellung politischer Prozesse am Beispiel der Wahlkampfkommunikation. In: *Die mediatisierte Gesellschaft. Beiträge zur Rolle der Medien in der Demokratie*. Bielefeld: 2003, s. 187

dopredu premyslený ťah, ktorý zapôsobil nielen na publikum prítomné, ale na publikum tisícročí.“²

V čase, keď mediálnej oblasti dominovali printové, auditívne a audiovizuálne médiá, hľadali a nachádzali politici a médiá formy, ako prezentovať politiku verejnosti tak, aby mali médiá vysokú mieru percepcie a politici vyššie percentá vo voľbách. Nástup televízie umožnil politikom využiť pre inscenovanie potenciál mimiky, gestikulácie, proxemiky, paralingvistiky, kulís i rekvizít.

Podľa niektorých mediálnych teoretikov sa politika zmenila od „straníckej k televíznej“.³ Tvár politiky sa „prezentuje v požičaných šatách“ médií.⁴ Médiá a politici sa zlúčili do jedného systému fungujúceho podľa jednotnej logiky, v ktorom sú aktéri prepojení svojimi motívmi a kalkulmi osohu.⁵

Divadelný teoretik Ontrup vytvoril syntézou logiky divadla a logiky politiky v médiách modely politického divadla:

Personifikáciu, ktorá inscenuje osoby cez ich zosobnenie ich vlastností, vzhľadu a tendencií. **Archetypálne príbehy**, ktoré nadväzujú na personifikáciu, a ktoré zažívame v rozprávkach a mýtických hrdinských konfliktoch. **Drámu**, pri ktorej dochádza k dramatizovaniu ľubovoľných, aj pomerne nedramatických, udalostí. **Slovné súboje** v diskusných reláciách postavených na maximálnej konfrontácii bez možnosti zmysluplnej diskusie. **Zábavnú artistiku** alebo inak politainment, ktorú charakterizujú Mayer a Kapmannová ako neškodnú zábavu, ktorej podstatu tvoria humor, komickosť a súkromné príbehy politikov a **drámu sociálnych rolí a sociálno-integračný rituál**, ktoré boli súčasťou seriózne sa tváriacich relácií nespĺňajúcich nároky na informačnú reláciu.⁶

1 Mediálne politické divadlo

Aby sme v prezentácii politiky v médiách nehľadali súvislosti s divadlom a inscenovaním, musela by byť prezentovaná v čo možno najmenej teatrálnom poňatí. Politické témy by museli byť komunikované bez zbytočného dramatizovania, emocionalizovania, v priestoroch s absenciou rekvizít, vhodne zvolených scén. Aj keď si uvedomujeme, že pravdepodobne neexistuje téma, ktorá by nevyvolávala emócie, v seriózných médiách by ich mali upokojsovať, a problémy riešiť so snahou o analýzu a kompromis. Vzhľadom na súčasnú, pomerne pestrú,

---

² MAYER, T.: *Die Theatralität der Politik in der Mediendemokratie*. In.: APUZ - *Aus Politik und Zeitgeschichte. Beilage zur Wochenzeitung Das parlament*. Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 53/2003. s. 12 – 19.

³ POSTMAN, N.: *Ubavit sa k smrti. Veřejná komunikace ve věku zábavy*. Praha: Mladá fronta, 2010. str. 155

⁴ MAYER, T.: *Mediokratie. Die Kolonisierung der Politik durch die Medien*. Frankfurt am Mein: Suhrkamp Verlag, 2001. str. 200

⁵ JARREN, O. - DONGES, P.: *Politische Kommunikation in der Mediengesellschaft. Eine Einführung*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006, str. 147 a 175

⁶ MAYER, T. – KAPMANN, M.: *Politik als Theater. Die neue Macht der Darstellungskunst*. Berlin: Aufbau-Verlag, 1998, s. 69.

ponuku médií, z ktorých sú mnohé závislé na percepcii, a z nej vyplývajúcich ziskov z reklamy, by úlohu seriózneho média mali splňať médiá verejnej služby.⁷

V duchu prístupu Ontrupa, Mayera a Kapmenovej,⁸ by sme z nedávnej histórie mohli za frapantný formát politického divadla v audiovizuálnych médiách označiť napríklad politickú diskusnú reláciu Kotel, ktorá sa vysielala ešte na konci 90-tych rokov 20. storočia v komerčnej televízii Nova. Už samotný tvar televízneho štúdia, kde vyslovene nad politikom stáli diváci, v pozícii sudcov prípadne kata, ktorých moderátorka dramatickým hlasom podnecovala k otázkam, pripomínal skôr divadelnú scénu.

Približne v tom istom čase sme na obrazovkách slovenských televízií mohli zaznamenať účasť politikov v zábavných reláciách. Zo všetkých spomenieme Slávici na ulici, Dereš a Bonzáčik komerčnej televízie Markíza.

Z novších relácií môžeme za podobný formát označiť reláciu Smotánka od rovnakého vysielateľa, v ktorej samotní redaktori prezentujú mnohých politikov ako úspešných, bohatých ľudí, bez sprostredkovania informácií o spôsobe nadobudnutia ich financií.

Televízie, v čase, keď boli dominantným sprostredkovateľom politiky, zvyšovali dramatickosť do prezentácie politiky aj samotnými názvami relácií. Zo všetkých uvedieme napríklad reláciu Paľba komerčnej televízie Markíza alebo diskusnú reláciu Box komerčnej televízie Joj, ktorej súčasťou bol boxérsky ring. Podobnú dramatickosť sprevádza nielen vo svojom názve, ale aj v obsahu, televízna spravodajská relácia Krimi noviny televízie Joj.

Aby politici, prípadne tí, ktorí sa nimi chcú stať, dostali svoj odkaz cez pomerne úzky lievik ohraňovaného času spravodajských relácií a počtu strán v printových médiách, chopia sa aj netradičných spôsobov inscenovania svojho posolstva.

Ako príklad by sme uviedli opäť z nedávnej histórie konanie pomerne neznámeho aktivistu, dnes predsedu konzervatívnej politickej strany Hlinu, ktorý symbolicky strhol slovenskú vlajku z balkóna Slovenskej národnej strany.⁹ Neskôr sa chopil netradičnej rekvizity, keď už ako poslanec národnej rady zaparkoval tank pred domom posledného žijúceho predstaviteľa komunistickej strany, ktorý v roku 1968 podpísal tzv. „pozývaci list“ spojeneckým vojskám.¹⁰ Ostatnou jeho známou rekvizitou, použitou pri symbolickom boji za spravodlivosť, bola kelňa, pomocou ktorej sa snažil zamurovať vchod do nebankovej spoločnosti.¹¹

Ako prípad využitia netradičnej kulisy pre organizáciu tlačovej konferencie, môžeme považovať tlačovú konferenciu bývalého ministra pôdohospodárstva Jureňu z novembra 2007,

---

⁷ CHLEBCOVÁ HEČKOVÁ, A.: La crisis de los medios de servicio público. In: Ortega-Villaseñor, H. – Králik, R. (ed.) Los medios del futuro Entre la libertad condicional y la búsqueda de la verdad. Guadalajara: Universidad de Guadalajara, 2017, s. 247 – 270.

⁸ MAYER, T. – KAPMANN, M.: *Politik als Teater. Die neue Macht der Darstellungskunst*. Berlin: Aufbau-Verlag, 1998,

⁹ VAGOVIČ, M. – SITA: SNS prišla o vlajku. Aktivistov zatkli. In: Sme.sk, 2009. [online] [2020-04-27]. Dostupné na: domov.sme.sk/c/4860570/sns-prisla-o-vlajku-aktivistov-zatkli.html

¹⁰ SITA: Pred Biľakovu vilu pristavil Hlina sovietsky tank. In: Sme.sk, 2012. [online] [2020-04-27]. Dostupné na: domov.sme.sk/c/6516654/pred-bilakovu-vilu-pristavil-hlina-sovietsky-tank.html

¹¹ AKTUALITY: Zadržali poslanca Alojza Hlinu. Začali trestné stíhanie. In: Aktuality.sk, 2015 [online] [2020-04-27] Dostupné na: www.aktuality.sk/clanok/303348/zatkli-poslanca-alojza-hlinu/

po jeho odvolaní. Aby upozornil na „neférové“ konanie vtedajšieho premiéra, pozval novinárov do kravína, v ktorom dramaticky búchal do stola.¹²

Kulisu sociálne vylúčenej komunity resp. chudobnej rómskej osady si, pre svoje politické „divadlo“, ktoré sprostredkovali médiá v rámci svojho spravodajstva, za posledné roky zvolilo niekoľko politikov. Zo všetkých by sme spomenuli predstaviteľov strany SDKÚ, ktorí zorganizovali na spomínanom mieste tlačovú konferenciu o čiernych stavbách,¹³ bývalého ministra vnútra Kaliňáka s témou o kriminalite Rómov,¹⁴ ako aj Kotlebu, ktorý, v tom čase ešte ako neúspešný kandidát na miestneho poslanca a predsedu samosprávneho kraja, bojoval za spravodlivosť majiteľov pozemkov.¹⁵

V aktuálnom čase býva kulisou tlačových konferencií nerozprávajúci komparz, pozostávajúci z členov politickej strany, prípadne odborníkov na prezentovanú oblasť, ktorí majú, respektíve môžu evokovať pocit sily, podpory svojmu hrdinovi pred rečníckym pultom. Ako rekvizity sa, najmä od volieb do národnej rady v roku 2020, používajú papiere s grafmi a tabuľkami.¹⁶

Emocionalizáciu a negativizáciu v spracovaní problematiky migrácie a migrantov v bulvárnych médiách konštatuje napríklad aj mediálna analytička Račeková¹⁷

2 Politické divadlo na internete

V prípade klasických printových, auditívnych alebo audiovizuálnych médií sa inscenovanie politiky koná pod režisérkou taktovkou ich tvorcov. Tí môžu aspoň čiastočne vplyvať na obraz politiky a politikov v médiách, a to výberom informácií, ich rámcovaním, kladením otázok, umožnením vyjadrenia odborníkom a podobne.

Nástupom internetu, predovšetkým však sociálnych sietí, sa situácia v niektorých aspektoch vracia k obdobiu pred nástupom knihtače. S tým rozdielom, že odkaz politikov vidí vďaka technike viac divákov. Aj podľa kulturologičky Moravčíkovej je „z pohľadu preferencií on-line

---

¹² PRAVDA – SITA: Jureňa v kravíne kričal, búchal päťou a obvinil premiéra Fica zo zaujatosti. In: Pravda.sk, 2007. [online] [2020-04-27]. Dostupné na: spravy.pravda.sk/domace/clanok/155893-jurena-v-kravine-krical-buchal-paestou-a-obvinil-premiera-fica-zo-zaujatosi/

¹³ SITA: Frešo chce búrať osady a čierne stavby. In: Sme.sk, 2012 [online] [2020-04-27] Dostupné na: domov.sme.sk/c/6453886/freso-chce-burat-osady-a-cierne-stavby.html

¹⁴ FILOVÁ, K. – PRAVDA: Kaliňák predstavil nový zákon o kriminalite v rómskych osadách. In: Pravda.sk, 2018 [online] [2020-04-27] Dostupné na: spravy.pravda.sk/domace/clanok/454303-kalinak-predstavil-novy-zakon-o-romskej-kriminalite/

¹⁵ MACKO, B. – SITA: Kotleba premeral pozemok v osade, k násilnostiam nedošlo. In: Pravda.sk, 2012 [online] [2020-04-27] Dostupné na: spravy.pravda.sk/domace/clanok/248254-kotleba-premeral-pozemok-v-osade-k-nasilnostiam-nedoslo/

¹⁶ TA3 – SITA - TASR: Oznamili obmedzenia počas veľkonočných sviatkov, budú prisne. In: ta3.com [online] [2020-04-27] Dostupné na: <https://www.ta3.com/clanok/1180360/oznamili-obmedzenia-pocas-velkonocnych-sviatkov-budu-prisne.html>

¹⁷ RAČEKOVÁ, E: Negatívne aspekty prezentácie migrácie v médiách počas hlavnej migračnej krízy v 21. storočí. In: Horáková, J. (ed.) Mediální (r)evoluce: Revoluční příběhy. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019, str. 52 – 61.

publik dôležitým určujúcim činiteľom túžba po demokratizácii vzťahu s producentmi obsahov.¹⁸

Návrat k obdobiu pred vplyvom médií vidíme predovšetkým v skutočnosti, že politik sa stáva tvorcom svojho vystúpenia. Že medzi ním a jeho obecnstvom už nestojí novinár, moderátor, kameraman, dramaturg, alebo iný pracovník média, ktorý by spracoval jeho odkaz svojím pohľadom, a prispôbil ho svojmu zámeru.

Modely politického divadla však pretrvávajú. S mediálnym analytikom Veselým sme, vychádzajúc z porovnania s klasickými divadelnými žánrami, našli na internete jednoaktovku, monodrámu, melodrámu, grotesku i burlesku.¹⁹ Politici sa v nich prezentovali v roli záchrancu, dobrotivca, bojovníka, upozorňujúc na zlo, zločin, zákernosti, dramatizujúc realitu, zosmiešňujúc svojho konkurenta, prehliadajúc alebo zľahčujúc svoje chyby a prešľapy.

V spomínanej štúdií sme napríklad k žánru fraška zaradili videoreakciu predsedu politickej strany Sloboda a solidarita Sulíka, v ktorom svojich vtedajších parlamentných oponentov nazýval „mackom uškom“ a „truhlíkom“ – rozprávkovými postavičkami, na príklade ktorých zosmiešňoval ich fyzické a psychické vlastnosti.²⁰

Dramatickosť v hlase, výrazná gestikulácia, vhodné kulisy sprevádzajú v čase písania tejto štúdie najmä video glosy dvoch slovenských (na sociálnych sieťach pomerne populárnych) politikov: Kollára z politickej strany Sme rodina a Blahu zo strany Smer-Sociálna demokracia.

Knižnica plná odborných kníh v pozadí môže byť náhodou, ale aj vhodne zvolenou kulisou, ktorá má v percipientovi evokovať, že politik v zábere kamery je vzdelaný, sčítaný, a zákonite musí mať prehľad o dani v spoločnosti.²¹

Snaha zaradiť spomínané netradičné konania politikov medzi divadelné žánre je pomerne sporné. Kým percipient môže podobné konanie vnímať ako frašku, pre samotného politika možno predstavuje drámu, prípadne jednoduchý marketingový ťah pre zaujatie verejnosti.

3 Volebná mediálna dráma

Podľa mediálneho analytika Schichu používajú politici, ale aj médiá metafory, obrazy a imidž najviac počas volieb. Vo volebnej komunikácii nájdeme aspekty démonizácie, útokov, zjednodušovania, ritualizácie, personalizácie a polarizácie spoločnosti so sloganmi a symbolmi. Dôvodom je podľa Schichu najmä krátkosť času, ktorá bráni prezentácii komplikovaných argumentov.²²

---

¹⁸ MORAVČÍKOVÁ, E.: Metamorfózy mediálnej krajiny v ére postfaktuálnej (Kutúrna sondáž). In: *Culturologica Slovaca*. Nitra: UKF, 2019, str. 40.

¹⁹ VESELÝ, M. – CHLEBCOVÁ HEČKOVÁ, A.: New Forms of the Political Show in online Media and Social Networks. In: *Megatrends and Media. Reality and Media Bubbles*. Trnava: FMK UCM, 2018, s. 31 - 47

²⁰ YOUTUBE: macko uško – Sulík. [online] [2019-4-27] Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=L2V ocHfobks>

²¹ YOUTUBE: Luboš Blaha: Matovič fašizuje Slovensko. [online] [2019-4-27] Dostupné na: www.facebook.com/2047997592105476/videos/309587193350475/

²² SCHICHA, CH.: Politische Inszenierungen in der Fernsehberichterstattung. Zur Diskrepanz zwischen der Herstellung und Darstellung politischer Prozesse am Beispiel der Wahlkampfkommunikation. In: *Die mediatisierte Gesellschaft. Beiträge zur Rolle der Medien in der Demokratie*. Bielefeld: 2003, s. 187-214

V korelácii na tému našej práce sa, z pohľadu negatívneho vplyvu internetu na politiku a spoločnosť, viac ako redukcia politiky na dramatické, emocionálne výstupy politikov, javí šírenie klamstiev, poloprávď a neskrývaná prezentácia rasizmu a xenofóbie.

Pre poukázanie na rozdiely v inscenovaní politiky v klasických médiách a na internete sme si zvolili prezentáciu problematiky „hrozby migrácie“ ako zástupného problému politiky Európskej únie, v rámci predvolebnej komunikácie politickej strany Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko (ĽSNS), ktorú médiá, ale aj odborníci na politický extrémizmus zaraďujú medzi extrémistické, radikálne alebo krajne pravicové.²³

V rámci stručnej analýzy a komparácie prezentácie zástupcov uvedenej politickej strany v médiách, sme zvolili predvolebnú diskusnú reláciu verejnoprávneho vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS) a video, ktoré politická strana vyhotovila v rámci predvolebnej kampane.

Pri analýze obidvoch mediálnych výstupov poukazujeme na prvky dramatizácie, ktorú sme zaznamenali pri prezentácii informácií týkajúcich sa spomínanej problematiky vo videu publikovanom na sociálnych sieťach a pri diskusii moderátorov so zástupcom politickej strany počas televíznej diskusie.

3.1 Dramatizácia na internete

V súvislosti s problematikou migrácie a jej prezentácie politikmi v rámci sociálnych sietí sme si zvolili volebné video politickej strany ĽSNS do Európskeho parlamentu „Natočili sme odvrátenú tvár Bruselu. Toto vám v médiách neukážu.“,²⁴ ktoré publikovali nielen na oficiálnom youtube kanáli politickej strany, ale aj na facebookových profiloch niektorých členov politickej strany. Medzi inými na stránke poslanca Európskeho parlamentu za ich stranu Uhríka.²⁵

Vo videu, nakrútenom pred voľbami do Európskeho parlamentu, za tónov jednoduchej melódie, ktorá podčiarkovala ťaživosť situácie, o ktorej referovali, prezentovali Brusel ako mesto, ktoré sa za posledné roky dramaticky zmenilo.

Nedokonalosť Európskej únie zúžili na problematiku migrácie. Mesto s obyvateľmi inej farby pleti ako bielej nepovažujú za súčasť Európy. Za pôvodné európske obyvateľstvo, ktoré sa v Bruseli vraj ťažko hľadá, považujú iba ľudí s bielou farbou pokožky.

Dominujú cielene vybrané zábery výhradne na vážne tváriacich sa ľudí tmavej pleti a ženy v šatkách. Dramatickosť situácie hrotili spomínaním černošských a arabských get, do ktorých biely človek nemá šancu vstúpiť. Vo videu spájali do súvislosti väčší výskyt policajtov, vojakov a teroristické útoky s migrantmi tmavej pleti a moslimami žijúcimi v meste.

---

²³ VASILKOVÁ, A. – ANDROVIČOVÁ, J.: Príčiny nárastu podpory pravicového radikalizmu a extrémizmu na Slovensku: príklad politickej strany Kotleba–ĽSNS.“ In: *Central European Journal of Politics* 5 (1), Ústí nad Labem: UJEP, 2019, s. 71–99 a ŠTEFANČÍK, R. – HVAŠTA, M.: *Jazyk pravicového extrémizmu*. Vydavateľstvo Ekonóm, 2019.

²⁴ YOUTUBE: Kotleba – Ľudová strana naše Slovensko: Natočili sme odvrátenú tvár Bruselu. Toto vám v médiách neukážu. [online] [2020-04-27] Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=aq6Ch-b-3mI>

²⁵ FACEBOOK: Milan Uhrík – europoslanec: Natočili sme odvrátenú tvár Bruselu. Toto vám v médiách neukážu. [online] [2020-04-27]

https://www.facebook.com/ing.milan.uhrík/videos/323841301596225/?comment_id=849274822092298&reply_comment_id=850834591936321

Vo videu spochybňujú snahy a možnosti integrácie. Situáciu dramatizujú spomínaním strachu miestnych rodičov o zdravie a životy svojich detí. Prízvukujú, že domáci majú o situácii zakázané diskutovať.

Tvorcovia použili vo videu dramatickú hudbu, vážne a smutné výrazy tváre. Dramatickosť situácie podčiarkujú cíleným výberom záberov, v ktorých absentuje akákoľvek pestrosť alebo neutralita. Migranti tmavej farby pleti, respektíve ich potomkovia sa neusmievajú, nehrajú, nezabávajú sa. Na záberoch sa nenachádzajú obyvatelia Bruselu inej ako tmavej pleti, ženy bez šatiek či detí.

Ak by chceli, mohli problematiku spolužitia ľudí rôznej farby pleti a rôzneho pôvodu zobrazit' inak, v rámci svojho politického marketingu si však zvolili vyslovene negatívny náboj.

V rámci žánrov politického divadla by spomínané volebné video mohlo byť zaradené medzi drámu, respektíve melodrámu.

3.1 Diskusná televízna dráma

Diskusnú reláciu k voľbám do Európskeho parlamentu v roku 2019, v ktorej sa prezentoval člen politickej strany (ĽSNS) Beluský, odvysielala verejnoprávna televízia na svojom druhom programe dňa 20. mája 2019 o 21.00 hodine.²⁶

V prípade spomínanej diskusnej relácie absentovali akékoľvek kulisy či rekvizity. Aj keď to bola bežná predvolebná diskusná relácia, ktorej prvoradým poslaním bolo prezentovať postoje kandidátov k témam súvisiacim s politikou Európskej únie, jej moderátorom sa, odklonom od nestrannosti, podarilo vniesť do relácie emócie.

Moderátorka relácie Lištiaková už pri uvedení prvých oblastí, ku ktorým sa kandidáti politických strán mali vyjadriť, spomenula - uvedomujúc si, že v televíznom štúdiu sa nachádza predstaviteľ ĽSNS – „silnejúce pravicové, populistické a extrémistické strany“.

K problematike novodobej migrácie sa moderátori vrátili približne v tretej štvrtine relácie, kde ako úvod k spomínanej problematike pri diskusii s predstaviteľom ĽSNS spomenula moderátorka relácie nami spomínané video.

Vo svojej otázke spochybnila tvrdenia o tzv. no go zónach tvrdením „keď ste sa celkom bezpečne vrátili späť“. Pri popisovaní procesu nahrávania videa Beluský upresnil, že video nahrávali v bezpečnom rannom čase, stereotypne konštatujúc, že všetci belgickí moslimovia nepracujú a ráno spia.

Moderátorka Lištiaková diskusiu s Beluským dramatizovala, pri spochybňovaní jeho tvrdenia o nebezpečnej zóne v Bruseli, ponúkaním viacerých pozitívnych skúseností so situáciou v Bruseli, čo však viedlo iba k opakovaniu dramatických vyjadrení poslanca o nebezpečnosti situácie.

S dramatizovaním diskusie pokračovala aj počas rozhovoru o pridruženej téme, ktorá súvisí s témou nášho výskumu, konkrétne s uznaním existencie a histórie afrického obyvateľstva na území Európskej únie, pri ktorej sa moderátorka opäť snažila oponovať Beluského spornému názoru o nadprávach pre občanov Afriky v štátoch Európskej únie.

---

²⁶ RTVS: Eurovoľby 25.5.2019. Diskusná relácia vysielaná 20. mája 2019 na Dvojke [online] [2020-04-27] Dostupné na: <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/14398/188262>

Svoje mediálne vystúpenie k téme uzatvoril Beluský opakovaním tvrdenia o nebezpečných zónach, ktoré doplnil dramatickou zmienkou o teroristických útokoch, znásilňovaní a zabíjaní „množstva“ Európanov.

Záver

Aj keď predvolebná politická diskusná relácia, v ktorej prezentujú zástupcovia politických strán svoj program, vo svojej podstate nevytvára priestor pre slovné súboje, v našom prípade sa moderátorka relácie podarilo zdramatizovať jej atmosféru. Snaha o spochybnenie vyjadrení politickej strany LSNS, ktorú, ako sme už spomínali, považujú mnohí odborníci za extrémistickú alebo radikálnu, umožnilo jej zástupcovi využiť potenciál politického mediálneho divadla. To všetko i bez vhodnej kulisy alebo rekvizít. Je pomerne náročné v krátkom čase, ktorý poskytujú podobné relácie, rozdiskutovať tému do hĺbky. Krátkosť času napomáha skôr prezentácii jednoduchých symbolov a emócií.

Nové médiá umožnili politikom inscenovať svoje posolstvá bez zásahov pracovníkov médií, čo však, ako ukazuje náš príklad, môže viesť k šíreniu poloprávd a k manipulácii s emóciami percipientov.

Na prezentáciu politiky v jej komplexnosti je potrebný nielen väčší čas a priestor v médiách, ale aj seriózný prístup a ochota ponúkať a hľadať riešenia problémov.

Štúdia je výstupom grantového projektu:

VEGA 1/0139/19 Novodobé migrácie vo verejnej mienke, politickej diskusii a mediálnej praxi.

Literatúra a zdroje

- CHLEBCOVÁ HEČKOVÁ, A.: La crisis de los medios de servicio público. In: Ortega-Villaseñor, H. – Králik, R. (ed.) *Los medios del futuro Entre la libertad condicional y la búsqueda de la verdad*. Guadalajara: Universidad de Guadalajara, 2017, s. 247 – 270. ISBN 978-607-742-650-9
- MAYER, T. - KAPMANN, M.: *Politik als Teater. Die neue Macht der Darstellungskunst*. Berlin: Aufbau-Verlag, 1998. 144 s. ISBN 978-33-510-2477-2
- MAYER, T.: *Mediokratie. Die Kolonisierung der Politik durch die Medien*. Frankfurt am Mein: Suhrkamp Verlag, 2001. 232 s. ISBN 978-35-181-2204-4
- MAYER, T.: Die Theatralität der Politik in der Mediendemokratie. In: *APUZ - Aus Politik und Zeitgeschichte. Beilage zur Wochenzeitung Das Parlament*. Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 53/2003. s. 12 - 19. ISSN 0479 – 611 X
- MORAVČÍKOVÁ, E.: Metamorfózy mediálnej krajiny v ére postfaktuálnej. Kutúrna sondáž. In: *Culturologica Slovaca*. Nitra: UKF, 2019, s. 40 – 52 ISSN 2453-9740
- POSTMAN, N.: *Ubavit sa k smrti. Veřejná komunikace ve věku zábavy*. Praha: Mladá fronta, 2010. s. 120 ISBN 978-80-204-2206-4
- RAČEKOVÁ, E.: Negatívne aspekty prezentácie migrácie v médiách počas hlavnej migračnej krízy v 21. storočí. In: Horáková, J. (ed.) *Mediální (r)evoluce: Revoluční příběhy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019, str. 52 – 61. ISBN 978-80-244-5693-5

- SCHICHA, CH.: Politische Inszenierungen in der Fernsehberichterstattung. Zur Diskrepanz zwischen der Herstellung und Darstellung politischer Prozesse am Beispiel der Wahlkampfkommunikation. In: *Die mediatisierte Gesellschaft. Beiträge zur Rolle der Medien in der Demokratie*. Bielefeld: 2003, s. 186-214 [online] [2020-04-27] Dostupné na: http://www.schicha.net/fileadmin/user_upload/Texte/20050630/gmkschicha.pdf
- ŠTEFANČÍK, R. – HVAŠTA, M.: *Jazyk pravicového extrémizmu*. Vydavateľstvo Ekonóm, 2019. s. 262 ISBN 978-80-225-4642-3
- JARREN, O. - DONGES, P.: *Politische Kommunikation in der Mediengesellschaft. Eine Einführung*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006. s. 284 ISBN 978-35-311-7437-2
- VASILKOVÁ, A. – ANDROVIČOVÁ, J.: Príčiny nárastu podpory pravicového radikalizmu aextrémizmu na Slovensku: príklad politickej strany Kotleba–ĽSNS.“ In: *Central European Journal of Politics* 5 (1), Ústí nad Labem: UJEP, 2019, s. 71–99 ISSN 2464-479X
- VESELÝ, M. - CHLEBCOVÁ HEČKOVÁ, A.: New Forms of the Political Show in online Media and Social Networks. In: *Megatrends and Media. Reality and Media Bubbles*. Trnava: FMK UCM, 2018, s. 31 - 47 ISBN 978-80-8105-952-0

Staging of politics in traditional and new media

The politics making, regarding to public opinion, is less effective than its symbolic staging by the media. With sophisticated politics staging in front of an audience we have met since the inception of politics itself. At a time when the media field was dominated by traditional media, politicians and media were searching the forms how to present politics to the public so that the media have a high degree of perception and politicians achieve higher percentages in elections. The theater theorist Ontrup has created, by synthesis of theater logic and logic of politics in the media, models of political theater, that are also applicable to new media.

The author in the paper deals with the theory of political theater and the staging of politics in traditional and new media. The author examines the influence of media on the politics presentation to the public and the influence of politicians on media content. The examples refers to the tendency of politicians and the media to theatricalize, emotionalize and dramatize politics in the media. By a brief analysis and comparison dramatizing elements in various forms of media processing of a specific topic - modern migration - points to the inability of both traditional and new media to prevent the presentation of xenophobic views by politicians.

Mgr. Andrea Chlebcová Hečková, PhD.

Katedra žurnalistiky, FF UKF v Nitre

Boženy Slančíkovej 1, 949 01 Nitra

acheckova@ukf.sk